

Értesítés kolozsvári főiskolánkról.

Iskoláink ügyei a felsőség ellenörködése és buzgó gondozása alatt állanak ugyan, de miután ezekről tudomással birni azokra is érdekes, hasznos és szükséges, a kik helyzetöknél fogva személyes ismeretet nem szerezhhetnek, s azon szoros viszonynak is megfelelőleg, mely vallásközönségünk és nevelő intézeteink közt létezik, köteleességemnek tartom, kolozsvári főiskolánknak a már lefolyt 1870—71-ik isk. évben felmerült eseményeit, az eddigi szokás szerint, közölni.

A három theologiai, nyolcz gymn. és négy elemi osztályban tanított ez évben is 8 r. tanár, 11 köztanító és 3 szak-tanár. Ezek közül Kövári Endre és Poszelt József urakat ez évben sikerült az E. K. Tanácsnak megnyerni, előbbit a rajz, utóbbit a műének és orgona tanításra. Ez isk. év elején a műének a IV. gymn. kezdve a felsőbb osztályokra, az orgona tanulás pedig a papnövendékekre, díjmentesen kötelezett tantárgyakká tétettek, az orgona tanulásból az alsóbb osztályok sem záratván el. A mult isk. évben alakult „Apolló“ zenekör, ez évben is sikerrel haladott.

A főiskolát és tanári kart egyike a legfájdalmasabb csapásoknak érte ez évben az Uzoni F. Gábor nov. 4-én 24 éves korában történt halálával, kiben egy évi pályafutása után, ritka jeles tehetséget veszítettünk el. Tantárgyát ideiglenesen Kovácsi Antal és Ferencz József r. tanárok vállalták el.

Felvétetett az első félévben 294, a másodikban még 15 s így összesen 309 tanuló, 21-el kevesebb, mint a mult évben. Ezek közül volt papjelölt 5; papnövendék 20; a nyolcz gymn. osztályban 217; a négy elemi osztályban 52, kezdő 15. Vallás szerint unitárius 171; r. kath. 35; g. kath. 3; ev. luth. 33; ev. ref. 20; izraelita 22. Nemzetiségre nézve: magyar 291; német (szász) 14; oláh 3; cigány 1. Évfolytában meghalt: 1 nyolczadik (unitár) és 1 ötödik gymn. osztályos (unitár) s 2 elemi osztályos (r. kath.); hazament 15; tanítóképezdébe 6; gazdasági intézetbe 3; távirászatra 4; mes-

ternek 1, katonának besoroztatott 1; a polgári iskolába átment 2; a szebeni árva-házba 1.

Az iskola számára vétetett 300 rajzminta és 27 természetrajzi tábla, melyeken a gomba és mérges növények a leghübb színezéssel vannak elállítva. A könyvtár részint ajándékozások részint vétel útján mintegy 350 darab könyvvel szaporodott.

Intézetünk ifjúságának munkálkodása a rendesen kiszabott, tantárgyakon kívül kiterjedett a nemzeti irodalomra is, s e tekintetben az Olvasó társaság kebelében annak egyes tagjai irodalmi kísérleteikben dicséretre méltó eredményt mutattak fel. — Ugyanis a Lendvai-Latkocziné alapítványából ez évben 7 rendbeli pályadíj tüzetett ki, melyekért összesen 18-an keltek versenyre, kik közül nyert Ürmösi Kálmán isk. főnök „Idők jelei“ című egyh. beszédével 2 tal.; „A nevelésről“ című egyh. beszédével Zombori G. egyh. beszédeit. Kisgyörgy Sándor papjelölt, az ó-év utolsó estéjére irt könyörgésével 1 tal.; „A tanuló ifju a társadalomban“ című értekezésével 3 tallért. Péterfi Dénes I. éves theol. a „Csinosságról“ irt aestetikai tanulmányával 3 tallért. Pálfi Károly I. éves theol. német fordításával 3 tallért; Gelei József VII. gymn. oszt. tanuló latin fordításával Liviusból 3 tallért. Ezek mellett keblileg három lapot szerkesztettek, a társaság hajdani „Remény“ című zsebkönyvét egy új kötet kiadásával folytatták; s több politikai, szépirodalmi és szaklapot jártattak s az ifjusági könyvtárt 43 jeles művel szaporították.

Azon szomorú tapasztalat, hogy a megbetegedett tanulók illő ápolása s netaláni elhalálózása hova-tovább mind több költséget igényel, arra ösztönözte még a mult 1869—70-ik isk. évben a tanuló ifjúságot, hogy „Betegsegélyző és temetkezési egyesület“ alakítson. Az E. F. Tanács 1870—12 sz. alatt a felterjesztett alapszabályokat némi módosítással megerősítvén, az egyesület életbe lépett. Minden felosztálybeli tanuló köteles az egyesület tagjává lenni s beiratásakkor 50 krt, azután évenként 20 krt fizetni.

Havonként 2½ frtjával segélyezettett: a) a Koncz János-féle alapítványból 24-, b) a Fejér Ödön néven lévő alapítványból 2-, c) az Árkosi Lajos néven lévőből szintén 2 szegény sorsu és jó igyekezetű tanuló. A Kelemen Beniámin alapítványából 3 tanuló kapott naponként 1—1 czipót. Az özv. Fejér Mártonné, Gyergyai Róza által a beteg tanulók segélyezésére tett alapítványból 2 tanulóért, kik az iskolai épületben külön szobában súlyos betegség-

ben feküdtek, gyógyszerért és ápoló asszonynak 31 frt 62 kr. fizetett.

A néhai boldogemlékü Fejér Márton által szépíráásra tett alapítványból a 2 ezüst tallért a felosztályiak közül nyerte Veres Lajos VIII-ik-, az 1 ezüst tallért az alosztályiak közül Nagy Imre V-ik gymn. oszt. tanuló.

A kövendi Szász Gergelyné Incze Klára-féle pályadíjra e feladat tüzetett volt ki: „Mik lehetnek korunkban okai az oly gyakori öngyilkossági eseteknek?!“ Erre három munka adatott bé s nyertes lett Péterfi Dénes I. éves papnövendék

Borbély Sámuel hitrokonunk egy egyházi beszédre 10 frt díjat tüzött ki, melyre csak egy pályamű adatott bé. Tárgya: „A hamis profétáktól őrizkedni kell!“ A bíráló bizottság a díjra érdemesnek találván, az az írónak, Ürmösi Kálmán isk. főnöknek, kiadatott. A nyertes művek jelígés levelei az érdemsorozat felolvasásakor bontattak fel, a többi levelek pedig elégettettek.

A Zsuki László-féle alapítványból, temetési és legatioi díjakból a felosztályu egyenruhás ifjak közt kiosztatott 149 frt 50 kr.

Értesitésemet ez uttal is a jótétemények hosszu sorával zárhatom bé. Föggondnok m. kaáli Nagy Elek ur ez évben is több lapot küldött hetenként az ifjuság olvasó egyletének. Dr. Gálffy Endre és Incze Miklós urak betegeink körül tanusított szives fáradozásaikkal mindnyájunkat mély hálára köteleztek.

Ebédet adtak egy-egy szegény tanulóknak: m. Kriza Jánosné és t. Kovácsi Antalné minden nap; özv. t. Fejér Mártonné és korházi élelmező t. Kis Sámuel ur hetenként kétszer. Ebédet főztek 10 tanulóknak Januártól Junius végéig: m. Pákei Lajosné minden héten, m. Berde Áronné és t. Nemes Józsefné minden két hétben, t. Csulak Dánielné minden hónapban egyszer. Ugyanazon 10 tanulóknak ebéd főzésre adtak: t. Bedő Dánielné 5 frt, t. Ferencz Józsefné 6 frt, t. Filep Istvánné 6 frt, t. özv. Gyergyai Ferenczné 12 frt, t. Haller Rezsóné 9 frt, t. Jánosi Gerőné 6 frt, m. Kriza Jánosné 15 frt, m. kaáli Nagy Elekné 30 frt, m. Sándor Istvánné 6 frt, t. Végh Sámuel ur 12 frt.

Fogadják e nemeslelkü jóltevők ez ujabban is tanusított áldozatkészségükért, főiskolánk tanári karának és egész ifjuságának hálás köszönetét.

Benczédi Gergely,
ig. tanár.